

Docent Petronella Kettunen

Sektionen för Psykiatri och Neurokemi, Sahlgrenska Akademien, Göteborgs Universitet
Neuropsykiatri, Minnesmottagningen. Sahlgrenska universitetssjukhuset

Förbättrad diagnostik av subkortikal småkärlssjukdom

Subkortikal småkärlssjukdom är den vanligaste formen av vaskulär demens och påverkar de små blodkärlen i de djupa regionerna av hjärnan. Patienter med sjukdomen får både motoriska, kognitiva och psykologiska problem och kan vara i arbetsför ålder när de drabbas, ofta plötsligt från en kognitivt välfungerande nivå. Både patient och anhöriga drabbas av sjukdomen då personlighet och möjligheterna att utföra ett arbete eller de dagliga rutinerna påverkas.

En positiv aspekt är dock att till skillnad andra neurodegenerativa sjukdomar, som saknar förebyggande behandling, är det troligt att småkärlssjukdom skulle kunna förebyggas av livsstilsförändringar som ändrad kost och fysisk aktivitet. Dock så krävs sjukdomsspecifika biomarkörer för att kunna identifiera dessa patienter. Vi saknar idag vätskebiomarkörer för småkärlssjukdom vilket annars skulle kunna underlätta diagnostik och kliniska behandlingsstudier.

Tidigare studier har indikerat att småkärlssjukdom är associerad med inflammatoriska processer i hjärnan, liksom nedbrytning av blod-hjärn-barriären, men dessa studier har gett motstridiga resultat. Det behövs fler studier på väldiagnosticerade patienter för att identifiera tidiga biomarkörer för småkärlssjukdom. Vi kommer därför att i detta projekt undersöka tidiga proteinmarkörer för inflammation och kärlnybildning i likvor och blod hos patienter med subkortikal småkärlssjukdom och jämföra med andra demenssjukdomar som mixdemens och Alzheimers sjukdom. Deltagarna kommer från the Gothenburg MCI (Mild Cognitive Impairment) study, en klinisk patientstudie som jag leder sedan 2019 vid Minnesmottagningen i Mölndal. Det är en unik, longitudinell studie där patienter med kognitiv nedsättning genomgår en detaljerad neuropsykologisk undersökning, hjärnavbildning samt provtagning av blod och likvor.

Vi hoppas i detta projekt finna användbara biomarkörer för differentiering mellan närliggande neurodegenerativa sjukdomar, och bättre förstå de molekylära processer som orsakar patologin. Våra fynd kommer att kommuniceras inom Sverige och utomlands via våra samarbetspartners vid andra minnesmottagningar, samt Svensk Förening för Kognitiv Medicin där jag sitter i styrelsen och arbetar med kunskapsspridning och kompetensutveckling inom sjukvården.